

INTERVJU MED JAGS-MEDLEMMAR.

Den här gången blev det två JAGS-medlemmar, nämligen klubbmästarinnorna Ethel Frogner och Bodil Grahn, som intervjuades.

Vårt stora intresse är att vara ute i naturen, plocka bär och fiska, säger de. Ofta såg man en sten i vattnet eller på stranden, som man tyckte var fin, berättar Ethel. Bodil jagade mycket i skogarna. Rådjur och älg i Småland, bävvar i Gäddede, och jag tittade också alltid efter stenar berättar hon. Så småningom samlades det en massa stenar hemma hos oss. Vi visste inte vad vi skulle göra med dem. Då såg vi en annons i tidningen om stenslipning, det var år 1996. Vi passade på och gick med på kursen för att lära oss mer om stenar och deras hantering. Den kursen gick på församlingsgården vid Stora Kyrkan. Det var roligt att se hur ”grå” stenar förvandlades till fina stenar, och sedan tyckte man, att det inte fanns gråa stenar alls egentligen.

På kursen träffade vi Eva och Ove Hellzén, och de berättade om Jämtlands amatörgeologer.

Att gå med där var inte planerat, men vårt intresse för stenar och möten med Eva och Ove ledde oss till det Amatörgeologiska sällskapet. När vi senare blev valda till klubbmästarinnor, tänkte vi först bara för ett år, men det blev längre, nu har vi varit det i flera år. För JAGS-arna ser fram emot våra goda mackor, och vi tycker om att få bjuda dem på det.

Kursen med Lilian gav oss mera kunskap om mineral och bergarter. Efteråt gick vi ofta med ”näsan i backen”, och då såg man inte bara ”gråa” stenar, utan man kände igen dem, eller också tog man hem och försökte identifiera, vad det var för mineral eller bergart, som man hittat. Nu började vi ”arbeta” med stenar medvetet.

Vi var ute på gemensamma utflykter med JAGS-medlemmar. Det bästa och mesta minnet har vi av en resa till Småland, till Vetlanda kommun. Ethels syster bor där nere och under våra semestervistelser har vi hört mycket om gruvindustri och guldvaskning förr i tiden. Trakten är rik på malmförekomster men även på natur- och kultursevärdheter. JAGS-resan till Vetlanda ägde rum i juli 2001.

Sommardagarna var långa, och vi utnyttjade den ljusa tiden på bästa möjliga sätt. Vi fick bo i Holma på en gård och åkte runt varje dag till olika gruvor. I de flesta gruvorna bröt man förr koppar- och nickelmalm, järnmalm, silvermalm och även guldhaltig malm. Gösta, (som var make till Ethels syster)erbjöd sig vänligt att guida oss, så att vi lätt hittade till flera gruvor och varphögar som t ex Fredriksbergsgruvan och Klevagruvan med låg guldhalt. I Sunnerskogs koppargruva fick vi dränera bort vatten för att komma in i en stoll. Men det lönade sig, för vi plockade många fina stenar. De viktigaste var kopparglans, epidot, granat, diopsid, wollastonit, kalkspat och kvarts.

Gösta visade oss även till ett glasbruk, och där fick vi tips om och hittade till ett ställe med bergkristall, där en komet slagit ned i marken. Medan vi letade bergkristaller läste Harry Eriksson dikter av Pelle Näver.

En annan oförlömlig tur gick till Knutturpen. Med hjälp av eldsjälén Ulf Karlsson, som höll igång stället, fick vi gräva grus i marken och vaska fram guld. Det fanns betydande höga guldhalter där. Några av oss lyckades vaska fram en mängd guldflagor.

Ädelfors har ett gruvmuseum, som vi besökte. Ädelfors guldgruva är känd i trakten

I en broschyr *Vetlanda, Gruvorna*, står det: ”Den första dokumenterade guldbrytningen ägde rum 1739. I samband med guldbrytningen uppstod en verklig guldrusch i det fattiga Småland. Med oxar drevs gruvhissarna och på samma sätt forslades malmen den 3 kilometer långa till hyttan vid Emån. Detta är Sveriges första egentliga guldfyndighet. Enligt statistiken skall det i Ädelfors guldgruva utvunnits sammanlagt 222 kg guld.”

Nu för tiden får man åka dit, låna utrustning och vaska guld längs Emån. Och det gjorde vi. Det kändes som man kommit till 50-talet.

Innan vi kastade oss på varphögarna i Ädelfors, hade vi grillat korv och fikar ordentligt och under tiden fört väldeliga diskussioner.

Det krävdes tillstånd att besöka varphögarna. De innehöll svavelkis och några stänk av guld.

Vi studerade även Vetlandas historik och kulturarv. Bland annat besökte vi den storgodsägande Stjärneborgssläktens familjegrav, som är byggd i en form av en pyramid.

Skurugata/Skuruhatt hann vi också med. I en artikel stod att läsa ”Det är ett av Sveriges egendomligaste naturfenomen, beskrivet redan 1696, är en förkastningsgata omkring 800 meter lång, bredd 7 – 24 meter och upptill tvärbranta väggar, beskrivs som en klippkanjon, djupet i gatan växlar mellan 20 – 56 meter. Höjden på Skuruhatt är 320 meter. Naturreseptatet är ca 42 ha och ligger i Eksjö. Här spelades filmen in om Ronja. Rövardotter.”

Ethel och Bodil avslutade intervjun med att berätta, att de kontaktade Vetlanda-Posten och frågade om de ville följa med och göra ett reportage om Jämtländska amatördeologer. Och det ville man, så våra äventyr blev väl dokumenterade och kom in i Vetlanda -Posten 7 juli 2001 med fina bilder av hela sällskapet!

(*Lidiya Sahlin*)